

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

30.05.2024

Олы Кайбыч ав.

КАРАР

№ 189

«2024-2026 елларга Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районында социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм» муниципаль программасын раслау турында

Үз эшчәнлекләрен Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы территориясендә гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм итү максатларында, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР ИТӘ:**

1. «2024-2026 елларга Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районында социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм» муниципаль программасын кушымтада каралганча расларга.
2. Кайбыч муниципаль районының Финанс бюджет палатасына Программа нигезендә чараларны финанслашу өчен ассигнованиеләр кертүне тәкъдим итәргә.
3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://kaubici.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында» бастырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Ф.Ф. Петуховага йөкләргә.

Житәкче

А.Н.Макаров

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Башкарма комитетының
2024е. 30 маендагы 189 номерлы
карарына кушымта

**«2024-2026 елларга Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль
районында социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм»
муниципаль программасы**

Программа паспорты

Программа исеме	2024-2026 елларга Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районында социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм (алга таба - Программа)	
Программа аталышы	Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районында социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм (алга таба - Программа)	
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты	
Программаның максаты	Үз эшчәнлекләрен Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы территориясендә гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм итү һәм үстерү.	
Программаның бурычлары	Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк: - өлкән яшьтәге гражданның, инвалидларның, балаларның һәм яшьләрнең, шәһәр һәм районның башка төркемнәренә социаль статусын яклау максатында социаль-коммерциягә карамаган оешмаларның нәтижәле эшчәнлегенә шартларын булдыру һәм тәмин итү; - район территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга финанс, мөлкәт, мәгълүмат, консультация ярдәмен күрсәтү; - шәһәрнең һәм районның ижтимагый тормышында актив катнашучы гражданның саны артуга ярдәм итәргә; - яшь буынны эстетик-әхлакый, хәрби-патриотик тәрбияләү; - милләтара һәм динара мөнәсәбәтләренә ныгыту.	
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2024 - 2026 еллар	
Программаны еллар һәм чыганаclarга бүлөп финанслау күләмнәре	Программаны гомуми финанслау күләме - 100 000,00 сум	
	Ел	Муниципаль бюджет акчалары, сум
	2024	30 000
	2025	30 000

	2026	40 000
	Барлығы	100 000
Программаның максатларын һәм бурычларын (нәтижеләрне бәяләү индикаторларын) гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре	Программаны тулы күләмдә гамәлгә ашыру 2026 ел ахырына ирешергә мөмкинлек бирәчәк: 1) Кайбыч муниципаль районы территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы һәм халык арасында аларның статусын күтәрүче коммерциягә карамаган социаль юнәлештәге оешмалар санын арттыру; 2) үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларның эш шартларын яхшырту; 3) уздырыла торган социаль эһәмиятле чараларны саклап калу һәм аларның санын арттыру; 4) социаль эһәмиятле чараларда катнашкан район халкы һәм анда катнашучылар санын арттыру.	

1. Проблеманы характерлау һәм аны программа ысуллары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Коммерциячел булмаган оешма (КБО) - үз эшчәнлегенә төп максаты табышны алу булмаган һәм катнашучылар арасында алынган табышны бүлешми торган оешма. Коммерциячел булмаган оешмалар гражданның сәламәтлеген саклау, физик культура һәм спортны үстерү, гражданның рухи һәм башка матди булмаган ихтияжларын канәгатьләндерү, гражданның һәм оешмаларның хокукларын, законлы мәнфәгатьләрен яклау, бәхәсләрне һәм конфликтларны хәл итү, юридик ярдәм күрсәтү өлкәләрендә, шулай ук ижтимагый байлыкларга ирешүгә юнәлдерелгән башка максатларда социаль, хәйрия, мәдәни, мәгариф, сәяси, фәнни һәм идарә максатларына ирешү өчен төзелергә мөмкин. Коммерциячел булмаган оешмалар, әлеге эшчәнлек яхшылык эшләү максатларына ирешүгә юнәлдерелгән булса гына, эшқуарлык эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә хокуклы.

Гражданлык жәмгыяте үз мәнфәгатьләрен һәм максатларының уртаклыгын аңлау нигезендә берләшергә омтылучы һәм үз проблемаларын гына түгел, башка кешеләрнең проблемаларын да мөстәкыйль рәвештә хәл итәргә сәләтле территориядә яшәүчеләрнең ирекле оешу нәтижәсе буларак барлыкка килә.

Бүген жәмгыять икътисадый проблемаларның гына түгел, иң мөһим социаль-мәдәни проблемаларны да хәл итү кыенлыкларына юлыкты. Шуңа бәйле рәвештә коммерциягә карамаган хужалык эшчәнлеген үстерү социаль өлкәне яклау һәм халыкны социаль яклауны тәмин итү эшендә аеруча актуальлек ала.

Социаль өлкә тармагына өстәмә финанс чараларын жәлеп итү бурычларын хәл итү белән нәтижәле хәл итәргә сәләтле институтларның берсе булып коммерциячел булмаган сектор тора. Икътисадның коммерциячел булмаган секторының аерым роле, аның оешмалары гражданлык жәмгыятенә үзәгенә әверелүе белән аңлатыла, аннан башка демократия принциптарын практикада тормышка ашыру мөмкин түгел. КБО аша бергәлек эгъзалары ирекле инициатива күрсәтү мөмкинлеген ала, бу сизелерлек икътисадый гына түгел, социаль нәтижә дә бирә. Ижтимагый структуралар булган потенциалны һәм энергияне куллану социаль, сәяси һәм

икътисадый өлкөлөрнөң алга таба үсөшөн тээмин итэчэк.

«Россия Федерациясенөң аерым закон актларына социаль юнөлөшлө коммерциягө карамаган оешмаларга ярдөм итү мәсьәләсө буенча үзгәрешләр кертү турында» 2010 елның 24 мартындагы 40-ФЗ номерлы Федераль закон белән кануннарда «социаль юнөлөшлө коммерциячел булмаган оешмалар» (алга таба - СОНКО) төшөнчәсө кертелде.

Социаль юнөлөшлө дип «Коммерциягө карамаган оешмалар турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законда каралган рәвешләрдө (дәүләт корпорацияләреннән, сәяси партияләр булган дәүләт компанияләреннән, ижтимагый берләшмәләрдән тыш) төзелгән һәм социаль проблемаларны хәл итүгә, Россия Федерациясендө граждан жәмгыятен үстерүгә юнөлдөрөлгән эшчәнлекне гамәлгә ашыручы коммерциягө карамаган оешмалар таныла.

«Россия Федерациясендө жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрөндөгө 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән социаль юнөлөшлө коммерциягө карамаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә ярдөм күрсәтү һәм иреклеләр жирле әһәмияттөгө мәсьәләләргө кертөлгән.

Социаль юнөлөшлө коммерциягө карамаган оешмалар социаль өлкәдөгө кайбер муниципаль бурычларны хәл итәргө ярдөм итә, ягъни социаль юнөлөшлө коммерциягө карамаган оешмалар районның нәтижәле социаль инфраструктурасын булдыруда ярдөм итә.

2024 ел башына Кайбыч муниципаль районында 30 коммерциягө карамаган оешма һәм ижтимагый берләшмә исәпләнә, алар гражданның төрле категорияләре белән эш алып баралар.

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының коммерциягә карамаган оешмалары һәм ижтимагый берләшмәләре

т/б №	коммерциягә карамаган оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр	2024 ел башына, бер.
1	Профсоюз берләшмәләре	3
2	Татарстан төбәк ижтимагый оешмасының «Вера. Надежда. Любовь» гаилә кыйммәтләренә ярдәм үзәге» социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмасы	1
3	"Татарстан - Новый век" - "Татарстан - Яна гасыр" Республика ижтимагый хәрәкәтенә Кайбыч территориаль бүлгә	1
4	Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районында ветераннар (пензионерлар) ижтимагый оешмасы	1
5	Дини оешмалар	24

Башкарма комитет ижтимагый эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен түләүсез нигездә урын бирә. Социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Советы һәм башкарма комитеты биналарында бирелә.

Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының һәм ижтимагый оешмаларның үзара хезмәттәшлегенә мисал булып массакуләм район чаралары тора.

Ел саен Кайбыч муниципаль районы башкарма комитеты һәрьяклап ярдәм күрсәтә, шулай ук Кайбыч муниципаль районы сугыш һәм хезмәт ветераннарының жирле ижтимагый оешмасын устав эшчәнлеген оештыруда күрсәтә, ул ветераннарының (пензионерларның) социаль-икътисадый, хезмәт һәм шәхси хокукларын яклауга юнәлдерелгән.

Бүгенгә көндә гражданның инициативаларының потенциалын гамәлгә ашырылган дип атап булмый.

Муниципаль берәмлектә коммерциягә карамаган секторны үстерүнең йомшак яклары түбәндәгеләр:

- халыкның гражданлык активлыгы түбән булу;
- халыкның ижтимагый активлыгының аерым төрләрен үстерүнең тигез булмавы;
- жирле үзидарә органнарының һәм халыкның нәтижәле хезмәттәшлеге системасы булмау;
- КБО житәкчеләренә менеджмент һәм эш производствосы өлкәсендә һөнәри һәм махсус белемнәре житмәве һәм, нәтижә буларак, аларның эшчәнлегендә системалылык булмау, планлаштыруның түбән дәрәжәсе һәм үз эшчәнлегендә программа алымын кулланмау;
- массакуләм мәгълүмат чаралары белән эшләүгә эзерлек булмау, КБО эшчәнлеге турында жәмгыятьнең хәбәрдарлык дәрәжәсе түбән булу;
- КБОның кеше, финанс, техник ресурслары чикләнгән булу;

- оешмаларның аерымлыгы, муниципаль берәмлек дәрәжәсендә жайга салынган эчке багланышларның булмавы

. Әлеге Програма гражданнар жәмгыятен үстерүгә, гражданнар активлыгы һәм шәһәрлеләрнең ихтыяры инициативалары өчен хокукый, икътисадый һәм оештыру шартлары булдыруга юнәлтелгән коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм итү чаралары системасын билгели.

2. Максатларга ирешү һәм бурычларны хәл итү максатлары, бурычлары һәм индикаторлары

Программаның максаты:

- Кайбыч муниципаль районы территориясендә эшчәнлек алып баручы социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалар эшчәнлегенә ярдәм.

Програма түбәндәге бурычларны хәл итүне күздә тотат:

- социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм итү механизмнарын үстерү;

- социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга муниципаль ярдәм турында мәгълүматның ачыклығын тәмин итү.

Куелган бурычлар нигезендә түбәндәге индикаторларга һәм муниципаль программа күрсәткечләренә ирешү күздә тотыла:

2 нче таблица

Ел	Индикаторларның һәм күрсәткечләрнең аталышы		
	Үткәрелгән ижтимагый чаралар һәм гамәлгә ашырылган проектлар саны, бер.	Социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар эшчәнлегендә катнашучы гражданнар саны, кеше.	Финанс ярдәме күрсәтелгән социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар саны, бер.
2024 ел	10	100	4
2025 ел	10	100	4
2026 ел	20	500	5

3. Муниципаль программаның көтелгән соңгы нәтижеләре

Программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2026 елда түбәндәгеләр күздә тотыла:

- социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга муниципаль ярдәмнең үтә күренмәле һәм конкурентлы системасын булдыру;

- үткәрелгән ижтимагый чаралар һәм гамәлгә ашырылган проектлар санын 20 берәмлеккә кадәр арттыру;

- социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар эшчәнлегендә катнашучы гражданнар санын 500 кешегә кадәр арттыру.

4. Муниципаль программаны гамэлгә ашыру сроклары һәм этаплары

Программа 2024-2026 еллар дәвамында гамэлгә ашырыла.

5. Муниципаль программа чаралары исемлеге

Программа Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы территориясендә эшчәнлек алып баручы социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалар эшчәнлегенә ярдәм итүнең түбәндәге өстенлекле юнәлешләрэн үз эченә ала:

- социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга финанс ярдәме;
- социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга мәгълүмати һәм консультатив ярдәм.

Социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга финанс ярдәменен өстенлекле юнәлешләре:

- социаль яклау һәм Бөек Ватан сугышы инвалидларына ярдәм итү;
- гражданнарның үз-үзләрэн тотышының социаль куркыныч рәвешләрэн профилактикалау;
- жәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә ирекле эшчәнлек;
- хәйрия эшчәнлеге, шулай ук хәйриячелек өлкәсендә районның социаль, мәдәни, мәгариф һәм башка ижтимагый әһәмиятле проблемаларын хәл итүгә юнәлдерелгән эшчәнлек.

Программа чаралары исемлеге Программага кушымтада күрсәтелгән.

6. Муниципаль программаның финанс яктан тәмин ителеше

Программаны финанслауның гомуми күләме 100 000,00 сум тәшкил итә.

Финанслау чыганаclarы	2024 ел	2025 ел	2026 ел	барысы
Муниципаль бюджет	30 000	30 000	40 000	100 000

Программаның чараларын жирле бюджет акчалары исәбеннән финанслау күләмнәре, Программаны үтәүнең арадаш нәтижеләрәннән чыгып, һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына еллык карар нигезендә ел саен индексацияләнә.

Акча күләме социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар чараларын гамэлгә ашыруга элек бүлеп бирелгән акчалар нигезендә билгеләнә.

7. Муниципаль программаны гамэлгә ашыру механизмы

Программаны гамэлгә ашыру барышына контроль һәм мониторинг Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан гамэлгә

ашырыла.

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы башкарма комитеты программа чараларын үтәү барышына анализ ясый һәм социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар тарафыннан жирле бюджеттан бүлеп бирелгән акчаларны үзләштерә, шулай ук чираттагы финанс елына финанслау ихтыяжларын төгәлләштерә һәм, кирәк була калса, Программа гамәлгә ашырыла торган норматив хокукый актларга үзгәрешләр кертү буенча тәкъдимнәр әзерли.

Эчке һәм тышкы финанс контроле органнары Программаны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган акчаларны нәтижәле һәм максатчан куллануны тикшереп тора.

Программаның төп башкаручылары - районның социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалары, алар Программаның үтәлешен район бюджетыннан финанслау исәбеннән тәмин итәләр..

Программаның индикаторларын бәяләгәндә «үздырылган ижтимагый акцияләр һәм чаралар саны» һәм «социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалар эшчәнлегендә катнашучы гражданның саны» күрсәткечләре районның социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалары - район бюджетыннан субсидия алучы тарафыннан вәкаләтле орган адресына бирелгән жыелма мәгълүмат нигезендә исәпләнә.

«2024-2026 елларга Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районында социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм» муниципаль программасының чарал системасы

Чара исеме	Гамәлгә ашыру вакыты (еллар)	Чараларны гамәлгә ашыру өчен җаваплы	Финанслау чыганаclarы	Чыгымнар суммасы, барлыгы (мең сум)	2024	2025	2026
					ел	ел	ел
1. Социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешма субъектларына субсидияләр бирү: - устав эшчәнлегенә акча бүлеп бирү - костюмнарны тектерү; - Милли чаралар үткөрү - ГСМ өчен түләү	2024-2026 еллар	Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты	Жирле бюджет	100,0	30,0	30,0	40,0
Барысы : 100,0 мең сум							
2.1. Интернет челтәрендә Кайбыч муниципаль районы мәгълүмат сайтының «ижтимагый берләшмәләр» рубрикасын районның социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларына ярдәм итү турында ижтимагый әһәмиятле мәгълүматны берләштерүче һәм тәкъдим итүче мәгълүмат белән тәмин итү	Мәгълүматны даими яңартып тору	Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты	Финанслау кирәкми	-	-	-	-
2.2. Мәгълүматны мәгълүмат сайтының «ижтимагый берләшмәләр» рубрикасында урнаштыру	программаны гамәлгә ашыру чорында	Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты	Финанслау кирәкми	-	-	-	-

2.3. Ярдәм күрсәтелә торган социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар реестрын оештыру һәм алып бару	Еллык мөгълүматны яңарту	Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитет	Финанслау кирәкми	-	-	-	-
2.4. Массакүләм мөгълүмат чаралары аша социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар эшчәнлеген яктырту		Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты	Финанслау кирәкми	-	-	-	-
2.5. Район территориясендә социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар тарафыннан гавами чаралар үткәргә ярдәм итү		Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәләре	Финанслау кирәкми	-	-	-	-
2.6. Социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларның Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәләре белән үзара хезмәттәшлеген координацияләү		Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты	Финанслау кирәкми	-	-	-	-
2.7. Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты белгечләре тарафыннан буенча коммерциягә карамаган оешмалар белән оештыру-хокукий мәсьәләләр консультацияләр үткәрү	программаны гамәлгә ашыру чорында	Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәләре	Финанслау кирәкми	-	-	-	-